

Кількість цих параграфів не обмежена і залежить від розміру тексту та діапазону інформації, яка представлена. Щоб розкрити ідеї поступово і не порушити цілісність тексту, параграфи пов'язані як граматично, так і логічно.

Заклучні параграфи ведуть текст до логічного кінця, стисло підсумовують інформацію тексту, повторюють тему твору і роблять імпліцитні та експліцитні висновки.

Відповідно до комунікативних цілей є декілька моделей параграфів: пояснювальний (пояснення на прикладі, причино-наслідковий, порівняльний і зіставний), описовий, розповідний та аргументаційний.

Усі моделі параграфів мають однакову структурну організацію, але різну внутрішню логіку; кожна з моделей оперує своїми особливими стратегіями для презентації думок у параграфі. Але треба пам'ятати два моменти: по-перше, хоча параграф, який ми пишемо представлятиме якусь одну модель, дуже часто інші моделі параграфів також можуть бути задіяні. Наприклад, якщо ми пишемо причино-наслідковий параграф, ми можемо використовувати приклади, щоб пояснити причини, або описи, щоб пояснити наслідки, а коли ми надаємо приклади, завжди є елемент розповіді.

По-друге, яку б модель параграфа ми не використовували, кожен з параграфів, напевне, матиме певну форму аргументації. Щоб запевнити читача у вагомості нашої точки зору, ми можемо надати низку прикладів: розповідь, опис, або іншу модель презентації думки.

Ми розглянули різні типи класифікації параграфів відповідно до їх смислової ролі у тексті, їх комунікативної цілі та структурної організації. Однак, щоб бути ефективним, будь-який параграф має базуватися на чотирьох принципах: єдність, підтримка, послідовність і вміння правильно писати.

Під єдністю ми розуміємо цілісність як об'єднання усіх частин; в успішному есе ми маємо висунути одну думку і дотримуватися її.

Поняття «підтримка» підкреслює важливість використання конкретних фактів, щоб обґрунтувати свою думку.

Під послідовністю ми розуміємо здатність автора організувати, пов'язати усі факти та послідовно їх викласти.

Вміння добре писати демонструє ставлення до вправності письма. Чіткі без помилок речення збільшують ефективність інших трьох принципів. Вміння правильно писати параграф надає принаймні три переваги. По-перше, розуміння структури параграфа допоможе краще писати, наприклад, відповіді на іспитах, конспекти, доповіді та ін. Крім того, параграфи є головними будівельними блоками для есе, найбільш поширеною формою письма в університеті. Головна структура традиційного параграфа з акцентом на чітко сформульовану думку і добре організовану логічну підтримку допоможуть писати успішні есе.

По-друге, вміння правильно писати параграф зміцнить вміння добре читати та слухати. І, найголовніше, вміння правильно писати параграф допоможе краще думати. Щоб написати успішний параграф, потрібна розумова дисципліна і велика увага до набору певних логічних правил. Написання параграфа, в якому є тематичне речення, яке підтримує добре обґрунтованими переконливими фактами, є більш складним процесом, ніж написання роботи у вільній формі. Коротше кажучи, написання традиційного параграфа буде тренувати мозок думати чітко, і це вміння стане цінним надбанням у всіх сферах життя. Тому розкриття поняття параграфа, розгляд його структури, різних класифікацій параграфа та визначення чотирьох обов'язкових принципів успішного писемного мовлення ставлять за мету допомогти студентам зрозуміти логічні кроки вдалого письмового процесу і досягти високого рівня сформованості вмінь писемного мовлення.

На завершення хочемо підкреслити, що вміння писати, писати належним чином не є «природним даром». Кожна людина може оволодіти цим вмінням і, якщо ви готові працювати, вам потрібно лише вивчити те, що необхідно знати, щоб почати краще писати.

ЛІТЕРАТУРА

1. Anker Susan. Real Essays with Readings / Susan Anker. – Bedford/St. Martin's, Boston. New York, 2006. – 736 p.

УДК 378.147: 371.398

Копил Г. О.

доцент Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В СУЧАСНОМУ ДІЛОВОМУ СПІЛКУВАННІ

У статті йдеться про сутність міжкультурної комунікації як предмета одного з нових наукових напрямів соціолінгвістики та лінгвопедагогіки, що полягає в дослідженні інтеркультурологічних аспектів міжкультурного ділового спілкування. Розглядаються теоретичні аспекти динаміки розвитку вказаного наукового напрямку, наводяться приклади непорозуміння ділових партнерів на інтеркультурологічному підґрунті. У висновках підкреслюється необхідність формування інтеркультурологічної компетенції для фахівців, які мають іноземних ділових партнерів.

Ключові слова: ділове спілкування, лінгвопедагогіка, міжкультурна комунікація.

Копил Г. А. *Научно-практические проблемы межкультурной коммуникации в современном деловом общении. В статье речь идет о сущности межкультурной коммуникации как одного из новых научных направлений социолингвистики и лингвопедагогике, которое состоит в исследовании*

интеркультурологических аспектов межкультурной деловой коммуникации. Рассматриваются теоретические аспекты динамики развития данного научного направления, указаны примеры непонимания деловых партнёров на интеркультурологической основе. В выводах подчеркивается необходимость формирования интеркультурологической компетенции для специалистов, имеющих иностранных деловых партнёров.

Ключевые слова: деловое общение, лингвопедагогика, межкультурная коммуникация.

Kopyl G. A. Research and practical issues of intercultural communication in the modern business communication. *The article deals with the essence of intercultural communication as one of the newest scientific directions in sociolinguistics and linguistic pedagogy, which are covered in research of cross-cultural aspects of intercultural business communication. This article overviews such theoretical aspects as this scientific direction's development dynamic. There are also given patterns of incomprehension between business partners based on intercultural basis. The conclusions mark out the necessity of forming of intercultural competence for specialists, who have foreign business partners.*

Key words: business communication, linguistic pedagogy, intercultural communication.

Характерною рисою сучасного світового суспільства є інтеграція. Це явище продиктоване потребами кожної країни окремо та груп країн, об'єднаних за економічним чи геополітичним принципом. Вже давно в минулому ті часи, коли окрема країна може існувати самостійно. В умовах глобалізації це неможливо, оскільки цей процес все більше пронизує всі сфери життя і ставить нові виклики суспільству.

Важливим проявом сучасного економічного розвитку нашої держави є інтеграція й інтернаціоналізація освіти, торгівлі та бізнесу. Державі потрібні всебічно грамотні, ініціативні, комунікабельні фахівці, здатні сприяти розвиткові зовнішньоекономічної діяльності, підготовлені до того, щоб впевнено представляти нашу країну на міжнародному ринку. Для сучасного бізнесу характерна діяльність транснаціональних корпорацій, створення інтернаціональних за складом колективів. Робота таких команд може як гальмуватися, так і отримувати значний творчий імпульс від взаємодії носіїв різноманітних ділових культур. Багато що залежить від їхньої підготовки й готовності до міжкультурного спілкування, або міжкультурної комунікації.

Міжкультурна комунікація – це адекватна взаємодія представників різних соціокультурних спільнот [4]. Оскільки людина є результатом впливу багатьох культур (В. С. Біблер, Г. Д. Дмитрієв), то пізнання „чужої” культури не може здійснюватися лише через власну (М. М. Бахтін, А. Л. Бердичівський). Тож, ефективне міжкультурне спілкування передбачає володіння сукупністю знань про характерні процеси міжкультурної комунікації (І. І. Халєєва).

Саме поняття міжкультурної комунікації виникло в середині ХХ століття. Цю наукову проблему досліджували такі вчені, як К. Бергер, Е. Голл, Г. Гофстеде, С. Даль, К. Клакхон, А. Кребер, Р. Портер, Д. Трагер, Л. Самовар та інші. Важливий внесок у вивчення міжкультурної комунікації як соціального феномену внесли такі вчені, як С. Верещагін, Т. Грушевицька, Б. Срасов, Н. Іконнікова, В. Костомаров, В. Попков, А. Садохін, С. Тер-Мінасова, Н. Шамне. Варто також зазначити, що міжкультурна комунікація як навчальна дисципліна вже викладається в багатьох університетах США та країн Європи.

У європейських країнах аналіз міжкультурних проблем став актуальним у 80-х роках минулого століття. Так, в останні двадцять років у Німеччині, наприклад, виникла й успішно розвивається міжкультурна педагогіка. Все більшої значущості набуває міжкультурна германістика. Особливу увагу в методиці навчання іноземній мові привертає наука про сутність категорії чужого, іноземного, іншого – ксенологія. Розробкою основних положень цієї науки займаються учені різних галузей знань (філософія, педагогіка, психологія, історія, культурологія). Центральним положенням цього наукового напрямку є взаємини і взаємообмін між своїм і чужим, знайомим і невідомим, тобто взаємозбагачення двох чи декількох культур [2]. Учені стверджують, що культури різних народів вчать одна в одній, збагачуються, не втрачаючи власної своєрідності. Цей науковий напрям настільки перспективний, що в роботах деяких дослідників йдеться навіть про можливий розвиток науки “ксенолінгвістики” [11].

Міжкультурна комунікація як вид спілкування між людьми існувала завжди, адже з давніх часів існували зв'язки, що сприяли взаємодії та взаєморозумінню різних культур. У сучасних же умовах спілкування народів набуло глобального характеру. Особливо відчутно цей процес охоплює сферу економіки, розвиток якої характерний зростаючим міжнародним економічним партнерством. За даними ООН, більше, ніж 50% світового ВВП, виробляється на сучасному етапі на спільних підприємствах, до того ж цей показник невпинно зростає.

Отже, міжкультурна комунікація спонукає її учасників до володіння правилами та нормами міжкультурного спілкування, їх опанування. Основна мета опанування правил і норм міжкультурної комунікації – набуття знань, умінь і навичок міжкультурного спілкування, що, в свою чергу, кваліфікується в науково-методичній літературі як складова професійної компетентності фахівців будь-якої галузі. Нами доведено, що в структурі професійної компетентності фахівців з міжнародної економіки ці професійно важливі якості належать до операційно-дієвого компоненту (два попередні – мотиваційно-ціннісний та інформаційно-перцептивний) [7]. Це такі вміння:

уміння застосовувати набуті професійно важливі знання у професійній діяльності з оптимальною користю; уміння застосовувати пріоритетні компетенції, властиві галузі міжнародної економіки; уміння компетентно спілкуватись з іноземними діловими партнерами, а саме: розуміти позицію співрозмовника, уявляти себе на його місці, розмовляти з ним за його правилами зі своєю метою; критично оцінювати свою мовленнєву та ділову поведінку; її доречність і доцільність відповідно до ситуації спілкування; уміння

налагодити довірливий контакт зі співрозмовником, створити атмосферу діловитості, порозуміння, компетентно та переконливо досягати поставленої мети; уміння передбачати конфліктні ситуації на інтеркультурологічному підґрунті та запобігати їм.

Сукупність цих знань, умінь і навичок утворюють нову компетенцію – інтеркультурологічну, яка може бути системоутворювальним чинником формування професійної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки. Їх професійна діяльність передбачає роботу в підприємствах з іноземними інвестиціями, філіях промислових і торговельних зарубіжних корпорацій; вітчизняних підприємствах з масштабною зовнішньоторговельною діяльністю; великих банках, банках з іноземним капіталом, філіях зарубіжних банків; інвестиційних фондах і компаніях (вітчизняних та іноземних філіях); світових аудиторських фірмах; органах державного регулювання тощо.

Звичайно, перелік обов'язкових дисциплін на факультетах, які готують фахівців економіки міжнародного профілю, включає поглиблене вивчення основної іноземної мови та другої іноземної мови. Проте, інтеркультурологічна компетенція (ІК) – це не просто володіння іноземною мовою, навіть досконале. Вказана компетенція передбачає на мовленнєвому (вербальному) рівні контекстуальний, інтерпретаційний аналіз слів, фраз, фрагментів тексту. Часто комуніканти у процесі спілкування припускаються помилок інтеркультурологічного характеру не через незнання мови, а через різну поведінку в різних ситуаціях або відсутність міжкультурної грамотності. Ще В. Гумбольдт, засновник Берлінського університету, наголошував, що різні мови – це не різні позначення одного і того самого предмета, а різні бачення його [6].

У веденні переговорів усе має значення, тому з'явилась така дисципліна, як міжкультурний (інтернаціональний) менеджмент. У межах проблем цього наукового напрямку вчені намагаються вже декілька десятиліть пояснити деякі ключові моменти ІК. Приміром, учений Л. Ріхард досліджує культурні відмінності у міжнародному діловому світі і підкреслює, що міжнародне ділове співробітництво приховує непоодинокі випадки непорозуміння, особливо, коли йдеться про спільні підприємства чи довгострокові переговори. Водночас швидке рішення знаходять проблеми технічного порядку. Труднощі у порозумінні нерідко виникають на рівні керівництва. Витоками цих труднощів стають психологічні проблеми, або характерні особливості людей [12]. Дослідник під поняттям „інтеркультурологічна компетенція” передбачає суму інтеркультурологічних знань, якими має володіти менеджер міжнародного профілю (у галузі мовлення, ділових традицій, управлінської культури та менталітету).

М. Уліх визначає ІК як „багатовимірний концепт”, який включає різні здібності та уявлення фахівця. Дослідниця називає такі складники вказаної компетенції [15]: культурна відкритість і цікавість; володіння однією чи декількома іноземними мовами як нормальний шанс для розвитку особистості; „іноземна” компетенція (перспективне мислення та толерантність).

В. Фішер зауважує, що в той час, поки відпрацьовувалось поняття „інтеркультурологічна компетенція”, були у вжитку такі поняття, як інтеркультурна комунікативна компетенція, діяльнісна компетенція, інтеркультурна ефективність, інтеркультурний менеджмент. Водночас дослідниця пропонує певну дефініцію цього поняття, а саме: ІК – соціальна компетенція чи компетенція відносин, яка реалізується в інтеракції та комунікації між працівниками відповідних інституцій і приватними особами з міграційних причин, а також у мультикультурних групах і колективах і в співробітництві з добровольцями. Ця компетенція охоплює низку складових компетенцій, які мають „ми-фактор”, „предмет-фактор” і „організація-фактор”. ІК характеризує когнітивні, емоційні і діяльнісні аспекти, вона базується на розумінні людських цінностей, в яких відзеркалюється роль і мета комунікантів [8].

Увага аналітиків інноваційних процесів в тих або інших галузях бізнесу зосереджена на механізмах ухвалення рішень і плануванні, моделюванні технологічних змін у виробництві, фінансових інвестиціях, торгівлі. Результати аналізу наукових джерел впевнюють нас у тому, що західними педагогами досліджується і успішно розвивається такий науковий напрям у лінгвопедагогіці, який вивчає інтеркультурологічні явища у міжкультурній комунікації в економіці. Так, наприклад, Е. Мюллер-Нойман досліджує труднощі міжкультурної комунікації у діловій сфері, пов'язуючи їх з недостатніми знаннями в галузі культури, підприємницької культури і лінгвістики. Дослідниця наголошує, що для успішного зовнішнього співробітництва „...ми потребуємо додаткові компетенції у спілкуванні з чужими культурами” [13]. Водночас висловлюється думка про взаємозв'язок лінгвістичних компетенцій з професійною компетентністю.

Західний педагог В. Шайб звертає увагу на те, що ІК – це не просто комплекс „інструментів”, які напрацьовуються у коротких тренінгах і в залежності від ситуації можуть застосовуватись, а передусім, йдеться про варіації поведінки, ставлень, уявлень, які мають своїм підґрунтям відповідну систему цінностей. У цьому ракурсі розуміння вказаної компетенції передбачає, що оволодіння нею має здійснюватись не в межах якихось курсів, приміром, підвищення кваліфікації, а виступає завданням, що вирішується практично впродовж всього життя, завданням, яке потрібно узгоджувати з реальністю і орієнтувати на актуальні професійні потреби [14].

Культурологічним питанням приділяють достатньо уваги сучасні дослідники як у галузі лінгвістики, педагогіки, психології, так і в економічних галузях – економічній теорії, міжнародному менеджменті, теорії бізнесу тощо. Приміром, британський теоретик історії бізнесу Джефф Джоунс виділяє чотири теоретичні напрями: так звану інституціональну економіку, теорію інновацій, нові концепції стратегії бізнесу та теорію культури. В Європі існують цілі інститути міжкультурного менеджменту, які ґрунтовно досліджують науковий напрям міжкультурних комунікативних процесів. Ретельно досліджуються фактори, які можуть впливати на механізм прийняття рішень, планування, моделювання технологічних змін у виробництві, фінансових

інвестиціях, торгівлі. Такі знані дослідники ІК, як Геерт Хофстеде в його «Наслідках культури» чи Марк Кассон в «Економіці культури бізнесу» в теорії менеджменту демонструють, що організація діяльності фірм і поведінка підприємців обумовлені загальнокультурними відмінностями [10].

Володіння ІК сприяє більш ефективній професійній діяльності, розширює професійний світогляд і сприяє розвитку у фахівців креативного мислення, оскільки, знаючи, „як там у них”, відчувши себе рівноправними учасниками ділових стосунків, чи навіть виробничих відносин, наші фахівці, по-перше, будуть грамотно та досвідчено співпрацювати з зарубіжними партнерами, а по-друге, будуть прагнути до запозичення та впровадження найкращого та передового досвіду у своїй професійній діяльності на теренах економіки нашої країни. Отже, володіння ІК є не просто необхідним, а й набуває функції системоутворювального чинника у формуванні професійної компетентності фахівців з міжнародної економіки.

Як відомо, міжкультурне спілкування може відбуватись у різних сферах, на різних рівнях і за різних умов. Приміром, в особистій сфері, партнерства міст-побратимів чи у галузі туризму міжкультурне спілкування має невимушений, обопільний характер, тому, навіть якщо стається культурний шок, взаєморозуміння відбувається завдяки толерантності та поблажливості, тобто більшій терпимості. Слід зазначити, що міжкультурна комунікація у сфері бізнесу – це найскладніший і відповідальніший вид міжкультурного спілкування. Тут спостерігається певна перевага інтересів однієї зі сторін комунікативного процесу, тому при побудові стратегії спілкування обидві сторони мають бути інтеркультурологічно грамотні та налаштовані на рівноправний діалог, проте більш зацікавлена сторона має мати більшу обізнаність, запобігливість, впевненість, тобто володіти ІК, що створить сприятливі умови та більшу вірогідність для започаткування та розвитку партнерських відносин.

Слід зазначити, що важливим аспектом професійної підготовки майбутніх фахівців з міжнародної економіки є формування умінь професійної взаємодії в ситуаціях встановлення ділових контактів з іноземними колегами; написання ділових листів; ведення телефонних розмов; проведення презентацій, нарад і переговорів. Найбільші труднощі у вирішенні цих проблем викликають не інформаційний, а контактоустановчий, інтерактивний аспекти професійної комунікації, що вимагає оволодіння нормами і правилами міжкультурного спілкування, знаннями підприємницької культури ділових партнерів, вміннями та навичками спілкування в умовах міжкультурної комунікації, що обумовлюється наявністю інтеркультурологічної складової професійної компетентності фахівців з міжнародної економіки.

Для успішної побудови довгострокового партнерства в процесі підготовки до міжкультурного спілкування слід ознайомитись з культурою цільового мовного середовища, зрозуміти її, усвідомити такі інтеркультурологічні моменти, як принципи, норми та правила, що лежать в основі ділової, підприємницької чи корпоративної культури певної країни.

Основний вектор сучасних лінгводидактичних досліджень спрямований на «теоретичне обґрунтування найефективніших способів розвитку у студентів здібностей реалізовувати і розуміти іншомовні лексико-граматичні конструкції, які відповідають нормам комунікативної діяльності індивіда іншої лінгвокультурної спільноти та іншої національної лінгвістичної картини світу» [5].

Можна навести безліч прикладів непорозуміння на інтеркультурологічному підґрунті. Ось два з них:

Приклад 1. Співбесіда американського працівника з німецьким шефом. В усіх культурах типовим є бажання справити позитивне враження. Американців вчили, що успіх у минулому вважається найкращим прогнозом для майбутнього успіху, тому кандидатам на посаду здається, що шефи шукають переможців, які з повною віддачею та оптимізмом кинуться на нове завдання. Відповідно до цього вони себе так і представляють. Проте для німців це сумнівний аргумент. Претендент хизується своїми досягненнями, які не мають суттєвого значення для заявленого місця і не виказує жодного сумніву, що він з таким же успіхом упоратеться з новим завданням, хоча він насправді не має про це уяви. Німець для себе відмічає: «бракує самокритики, мізерна готовність до навчання, нереальна, завищена самооцінка». Виходячи зі своїх критеріїв, німець подумає, що його поведінка зухвала і як кандидату на пропоновану посаду слід було б поводити себе скромніше.

Приклад 2. Німець, керівник проекту, презентує перед своїм американським шефом одну проектну ідею. В усіх культурах є прийнятним, коли доповідача уважно слухають. Німці навчені починати з аналізу проблеми, показати альтернативи рішень, обґрунтувати вибір саме того рішення, яке пропонується і можливі проблеми, що можуть виникнути на накресленому шляху. Цим самим фахівець переконує досвідчену публіку в тому, що він дійсно серйозно попрацював над темою і тому є всі підстави вважати його рішення проблеми вірним. Проте такі виступи бентежать американців, які вважають, що це дуже довго, дуже сухо і понад усе – багато посилань на проблему, мало про вирішення. Цей випадок стався в 1999 році: під час серйозної доповіді фінансового директора (Daimler-Chrysler) Манфреда Гентца його перебив іноземний колега словами: «Манфреде, я не хочу знати, чому годинник цокає, я хочу знати котра година!» [9].

Такі інциденти відбуваються через зіткнення різних культур, різних менталітетів. Можна навести ще багато прикладів, які свідчать про те, що, як ще 20 років тому науково довів великий дослідник міжкультурної комунікації Геерт Хофстеде, існують суттєві відмінності в тому, як менеджери та фахові експерти сприймають свої завдання [10].

Отже щоб уникнути непорозуміння міжкультурного характеру, слід ретельно готуватись до міжкультурного спілкування. Від інтеркультурологічних знань залежить здорова робоча атмосфера переговорів, а значить, ефективна діяльність підприємства. Тому ІК стала невід’ємною складовою професійної компетентності фахівців-міжнародників. Нагадаємо, що багатьма науковцями вже доведено, професійна

компетенція сучасного менеджера будь-якої галузі обов'язковим елементом включає комунікативну компетенцію. Це передбачає такі вміння та навички: уміння ясно і чітко викладати думки, переконувати, аргументувати, будувати докази, аналізувати, висловлювати судження, передавати раціональну й емоційну інформацію, установлювати міжособистісні зв'язки, погоджувати свої дії з діями колег, вибирати оптимальний стиль спілкування в різних ділових ситуаціях, організувати і підтримувати діалог. До компетентності фахівця економічного профілю припускається також включення в комунікативний компонент таких умінь: проведення ділових зустрічей і бесід; проведення ділових нарад; обговорення проекту, плану, програми тощо, ведення ділового листування; спілкуватися по телефону; уміння слухати тощо [1]. Зауважимо, що володіння цими знаннями, вміннями та якостями відбувається в межах рідної мови. Для фахівця ж міжнародної економіки володіння цими знаннями буде в квадраті, бо вищезазначені знання, уміння, навички та професійно важливі якості мають реалізуватись у межах спілкування іноземною мовою, плюс інтеркультурологічна грамотність.

Прикладом підготовленості до міжкультурного діалогу може бути знання про табу певного мовного середовища. Табу може представляти важливу частину поведінкового та мовного етикету народу. У кожному національному спілкуванні діють комунікативні табу – заборони на вживання відповідних висловів або згадування певних тем у тих чи інших комунікативних ситуаціях. Приміром, в усіх західних країнах існують табу на питання, що стосуються доходів, зарплати, джерел існування співрозмовника. В Америці і Європі вдома, за столом, у приватній компанії існує табу на обговорення проблем політики і релігії. У французів не можна запитувати про зарплату, але можна запитати про те, скільки вони платять податків: розкажуть охоче, тому що всі вважають, що платять занадто багато.

Комунікативний шок можливий і в сфері невербальної комунікативної поведінки. Так, для представників нашої країни, які беруть участь у міжнародних семінарах, особливо організованих німцями, вражає академічна традиція в університетах Німеччини стукати по столу на знак схвалення прослуханої лекції – у нашому соціумі стук по дереву означає зовсім інше. Незнання невербального компонента комунікативної поведінки (міміка, жестикуляція, рухи, зовнішній вигляд, прояви етикету, зразки ділового поведіння тощо) може негативно впливати на хід інтеракцій. Прийнятні стереотипи ділового поведіння в одній культурі можуть бути неприйнятними в іншій. Приміром, питання про здоров'я та самопочуття ділового партнера у китайців є нормальним, а у представників західної ділової культури, щонайменше, недотепним.

Підсумовуючи вищезазначене, наголосимо, що одним з головних факторів вдалого міжнародного партнерства в галузі економіки полягає в побудові правильної, адекватної, компетентної стратегії міжкультурної комунікації у процесі ділового спілкування. Для цього фахівцям потрібно володіти ІК, яка головним чином набувається при вивченні іноземної мови професійного спрямування. За певних умов, а саме: належного дидактико-методичного забезпечення, відповідної компетентності педагогів, достатнього мотиваційного настрою студентів і належного технічного забезпечення навчального процесу формування вказаної компетенції реально. Це особливо актуально на тлі європейських тенденцій у нашій освіті, особливо в контексті підготовки «інтернаціоналізованої особистості» [3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондарева Е. В. Профессиональная компетентность специалиста в условиях становления информационного общества / Е. В. Бондарева // Вестник Волгоградского гос. ун-та. – Сер. 6: Университетское образование. – 2003. – № 6. – С. 44 – 48.
2. Вальденфельс Б. Своя культура и чужая культура. Парадокс науки о „Чужом“ / Пер. с нем. О. Кубановой / Б. Вальденфельс // Логос: Философско-литературный журнал. – 1995. – №6. – М. : Гнозис, 1994. – С. 77 – 94.
3. Вербицкая Л. А. Глобализация и интернационализация в образовании и важность изучения иностранных языков / Л. А. Вербицкая // Мир русского слова. – 2001. — № 2. – С. 32 – 36.
4. Верещагин Е. М. Язык и культура / Е. М. Верещагин, В. Г. Костомаров. – М. : Наука, 1983 – 247 с.
5. Гальскова Н. Д. Межкультурное обучение: проблема целей и содержания обучения иностранным языкам / Н. Д. Гальскова // ИЯШ. – 2004. – №1. – С. 43 – 48.
6. Гумбольдт В. Про розходження будівлі людських мов і його вплив на духовний розвиток людства (1830-1835) // В. Гумбольдт. Вибрані праці по мовознавству. – М, 1984.
7. Копил Г. О. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки у процесі вивчення іноземних мов: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Г. О. Копил. – К., 2007. – 246 с.
8. Fischer V. „Interkulturelle Kompetenz“ in der fachwissenschaftlichen Diskussion / V. Fischer. – Режим доступу: <http://www.iiz-dvv.de/deutsch/aktuelles/erfurtliteratur/Fischer.htm>.
9. Hawranek Dietmar. Daimler gegen Chrysler / Dietmar Hawranek. – Der Spiegel. – 1999. – №24. – S. 100 – 101.
10. Hofstede G. Interkulturelle Zusammenarbeit: Kulturen-Organisationen- Management /G. Hofstede. – Wiesbaden, 1993. – 212 s.
11. Jung M. Sprachgrenzen und die Umriss einer xenologischen Linguistik / M. Jung. – Режим доступу: <http://www.phil-fak.uni-duesseldorf.de/germ5/mitarbeiter/jung/jbdaf.htm>
12. Lewis Richard D. Internationale Kompetenz: Mehr Erfolg durch den richtigen Umgang mit Geschäftspartnern weltweit / Richard D. Lewis. – Frankfurt/New York: Campus Verlag, 1999. – 479 s.
13. Mueller-Neumann E., Motive des Fremdsprachenlernens: Eine Untersuchung der Motivationsstruktur insbesondere jüngerer Teilnehmer an Sprachkursen der Volkshochschule / E. Mueller-Neumann, E. Nuissl, H. Sutter. – Heidelberg, 1986. – 168 s.
14. Scheib V. Öffnung der Regeldienste und interkulturelle Kompetenz in der Beratung von Migrationen / V. Scheib // Zeitschrift für Migration und Soziale Arbeit. – 1998. – № 1 – S. 42 – 44.
15. Ulich M. Interkulturelle Kompetenz – Erziehungsziele und pädagogischer Alltag / M. Ulich. – Режим доступу: www.liga-kind.de/pages/uli100.htm - 16k